

PETI POLJOPRIVREDNI FORUM HRANA ZA EVROPU

SRPSKU POLJOPRIVREDU “JEDU SKAKAVCI”

- **Zbog neprimenjivanja strategije o poljoprivredi Srbija je izgubila neverovatnih 25 milijardi evra**
- **“Supermarket revolucija” u Srbiji nije donela korist ni potrošačima, ni malim poljoprivrednim proizvođačima, već je pojedincima obezbedila monopolske pozicije**
- **Srbija je izgubila milion i po hektara poljoprivrednog zemljišta, a čak 424.000 hektara poljoprivrednog zemljišta je neiskorišćeno**
- **Hrvatska diskriminiše srpske poljoprivredne proizvode**
- **Težak položaj žena u poljoprivredi**

Peti poljoprivredni forum Hrana za Evropu “Agroprivreda Srbije u predpristupnom periodu”, u organizaciji Ekonomskog instituta i Društva agrarnih ekonomista Srbije, počeo je danas u Subotici.

Ključne teme Foruma biće efekti privatizacije i privatnih investicija u agroprivredi Srbije, a učesnici Foruma pokušaću da daju odgovor na pitanja da li se realizuje strategija poljoprivrede i ruralnog razvoja, kao i čije će biti poljoprivredno zemljište u Srbiji, a biće reči i o poražavajućim efektima “supermarket revolucije”.

Dragan Šagovnović, generalni direktor Ekonomskog instituta u Beogradu na otvaranju je istakao da je “supermarket revolucija” u Srbiji, suprotno od očekivanog, dovela do najnižih cena poljoprivrednih proizvoda i vrtoglavo visokih cena proizvoda u supermarketima, što je suprotno pravilima velike ponude. Analiza uticaja trgovinske revolucije na cene hrane u Srbiji, u periodu od 2000. do 2012. godine pokazala je značajan rast maloprodajnih cena svih proizvoda. **Za 60 odsto uvećana je maloprodajna cena svinjskog mesa, za 83 odsto jabuka i pilećeg mesa, krompira za 87 odsto, pasulja za 106, a mleka za čak 119 odsto. Za to vreme domaći poljoprivredni proizvodi dodatno su izgubili na vrednosti.**

“Supermarket revolucija” u Srbiji ne samo što nije donela korist potrošačima i malim poljoprivrednim proizvođačima, već su tržišne promene omogućile pojedinim biznis entitetima da zauzmu “monopolske” pozicije, otvoren je prostor za funkcionisanje sivog tržišta, nelojalnu konkurenciju, neprihvatljiv rast cena prehrambenih proizvoda i razne vrste manipulacija i prevara u sektoru prehrambene industrije.

Šagovnović je istakao da su na ovom Forumu prisutne kompanije čiji je ukupan promet 3,5 milijardi evra.

-Poznato je da je bruto vrednost agrarne proizvodnje u Srbiji na nivou od 4 milijarde evra. To znači da kompanije koje su ovde imaju gotovo 90 odsto vrednosti agrarne proizvodnje u Srbiji, odnosno 11 odsto bruto društvenog proizvoda – rekao je Šagovnović.

Prema njegovim rečima, u poslednjih pet godina trajanja poljoprivrednog foruma u srpskoj poljoprivredi se nije mnogo toga promenilo, a zbog neprimenjivanja strategija koje su predlagane tokom proteklih pet godina u Subotici, Srbija je izgubila neverovatnih 25 milijardi evra.

-Važno je da se poljoprivredom upravlja na osnovu dugoročnih strategija, ali takođe i da te strategije budu razvijane uz poštovanje postojećih državnih institucija, kako bi bile operabilnije i sprovodljivije – zaključio je Šagovnović i ocenio da je korporatizacija javnih preduzeća neophodna, ali ne nužno kroz privatizaciju - Takvo rešenje podseća me na ideju da se zapali kuća da bi se iz nje isterali miševi.

Prof. dr Miladin Ševarlić, predsednik Društva agrarnih ekonomista Srbije istakao je da Srbija ima 28.500 nezaposlenih poljoprivrednih stručnjaka - doktora nauka, magistara, inženjera. Na drugoj strani, u poljoprivredi i prehrambenoj industriji ukupno radi svega 23.500 radnika, uključujući i nekvalifikovane radnike.

-Zbog nakaradne zabrane zapošljavanja u državnim institucijama, dolazimo do apsurdna da je zakočeno i kadrovsko popunjavanje Uprave za agrarna plaćanja, a samim tim stopirana su i sredstva u iznosu od 175 miliona evra koja su nam odobrena iz predpristupnih fondova. – objasnio je Ševarlić. - To znači da ćemo osim 2014. i 2015, izgubiti i celu 2016. godinu, a da nijedan cent iz predpristupnih fondova EU neće biti iskorišćen, jer nećemo raspisati konkurse i nećemo realizovati projekte.

Važna tema biće i poljoprivredno zemljište u Srbiji, jer podaci pokazuju da je **u proteklih 50 godina Srbija izgubila milion i po hektara poljoprivrednog zemljišta, a čak 424.000 hektara je neiskorišćeno.**

-Država bi trebalo da to neiskorišćeno zemljište dodeli na gratis korišćenje poljoprivrednicima koji žele da se bave organskom poljoprivredom. U tom slučaju oni ne bi čekali tri do pet godina za konverziju iz konvencionalne u organsku poljoprivredu i ubrzo bismo bili lideri u Evropi sa 100.000-200.000 hektara sertifikovanog zemljišta za organsku poljoprivredu. To bismo mogli da uradimo u roku od nekoliko meseci. Sada, mi smo na začelju u Evropi sa svega 8.000 – 10.000 hektara sertifikovanih površina za organsku poljoprivredu – objasnio je Ševarlić.

DISKRIMINACIJA STIŽE IZ HRVATSKE

-Moram da kažem da se mi kao srpski proizvođači suočavamo sa potpunom destrukcijom i diskriminacijom na hrvatskom, ali i domaćem tržištu - **rekao je Nikola Vujačić iz Viktorija Grupe**, ocenjujući da je to državno, a ne samo ekonomsko pitanje. - Ta diskriminacija je nešto

na šta mi dobrovoljno pristajemo. Domaće kompanije su diskriminisane čak i na domaćem tržištu. To je prosto ponižavajuće. Samo siđite do prvog Idea marketa i prebrojte hrvatske i naše proizvode, a zatim proverite kolike se marže naplaćuju za jedne, a kolike za druge. Zašto jedan Karneks koji je ranije bio toliko prisutan u Hrvatskoj, danas nikako ne može da stigne do tog tržišta, a da ne govorim o stvarima koje su dozvoljene nekim firmama iz bivše države koje danas posluju u Srbiji, dok nas bukvalno proganja antimonopolska komisija zbog trica i kučina.

Nikolić je ocenio da koliko god da je bilo povika na velike domaće firme, nijedna od njih nikada nije bila državni projekat, dok to nije slučaj sa velikim korporacijama u susednoj Hrvatskoj.

ŽENE U POLJOPRIVREDI

Profesor Ševarlić istakao je da su žene koje žive na selu u izuzetno neravnopravnom položaju u odnosu na žene koje žive u gradskim područjima.

-Čak iako su vlasnice registrovanih poljoprivrednih gazdinstava, iako plaćaju doprinose za PIO i zdravstveno osiguranje, one nemaju pravo na porodiljsko odsustvo, na dečiji dodatak, nemaju pravo na bolovanje, a o godišnjim odmorima ne mogu ni da sanjaju.

REZULTATI U AGRARU

-Mogu da kažem da Delta Agrar danas spada u red najvećih domaćih agrarnih kompanija, ali da smo stali rame uz rame sa velikim evropskim i svetskim kompanijama kada je u pitanju poljoprivreda - rekao je **Milorad Sredanović, iz kompanije Delta Agrar**. - U sve tri oblasti smo uložili znatna sredstva i postigli odlične rezultate – u stočarstvu, voćarstvu i ratarstvu. Voleo bih kada bi srpski agrar krenuo našim stopama, bio bi sigurno jedan od najvećih brendova naše države u svetu. Prosečan prihod po hektaru u Srbiji je oko 1.000 evra, a u Delta Agraru, zajedno i u stočarstvu, voćarstvu i ratarstvu je 4.000 evra. Naša kompanija nije upućena na dalje ukрупnjavanje i širenje zemljišta, već na to kako da na postojećem izvučemo maksimum.